

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри _____ Л.В. Кузнєцова
“ _____ ” _____ 2019 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»
за спеціалізацією «Банківська справа»
на тему:
«Взаємодія банківського та реального секторів
економіки»

Виконав: студент 4 курсу, групи 1
факультет фінансів та банківської справи
спеціальності 6.050100 «Фінанси та кредит»
ЩЕРБИНА О.В.
Керівник: к.е.н., доцент
СЕРГЄЄВА О.С.

ЗМІСТ:

	стор.
Вступ	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВСЬКОГО І РЕАЛЬНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	6
1.1. Економічна сутність взаємодії банківського і реального секторів економіки.....	6
1.2. Теоретичне обґрунтування чинників взаємодії банківського і реального секторів економіки.....	12
Висновки до розділу1.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРОЦЕСІВ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВСЬКОГО І РЕАЛЬНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	24
2.1. Тенденції розвитку реального сектору економіки України	24
2.2. Оцінка сучасного стану банківської системи України.....	32
2.3. Аналіз взаємодії банківського і реального секторів економіки України.....	41
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3. ДИСТАНЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВ ТА СУБ'ЄКТІВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	49
3.1. Напрями реалізації дистанційного обслуговування банками для суб'єктів реального сектору економіки України.....	49
3.2. Реалізація FinTech як ефективний інструмент взаємодії банків з підприємствами реального сектору економіки.....	59
Висновки до розділу3.....	67
Висновки.....	68
Список використаних джерел.....	70
Додаток.....	78

ВСТУП

Досягнення стійких тенденцій економічного зростання України безпосередньо пов'язане з активізацією реального сектору, створенням потужної банківської системи, що, в свою чергу вимагає активізації взаємодії банківського і реального секторів економіки. Така взаємодія можлива на основі встановлення ефективних партнерських відносин між банками та підприємствами.

Однак, незважаючи на ринкову трансформацію вітчизняної економіки, участь банків в інвестуванні розвитку реальної економіки залишається низькою. Такий стан пов'язують з відсутністю дієвого механізму трансформації заощаджень в інвестиції, недостатньою довірою до банків, недостатнім розвитком інструментів забезпечення ефективної взаємодії банківського і реального секторів економіки України.

Питання взаємодії підприємств і банків в Україні як передумови ефективного фінансування інноваційного розвитку економіки досліджували Алексєєв І.В., Амоша О.І., Барановський О.І., Буряк П.Ю., Березовик В., Брюховецька Н.Ю., Вовчак О.Д., Геєць В.М., Дзюблюк О.В., Захарін С.В., Ішук С.О., Кизим М.О., Ковалюк О.М., Козоріз М.А., Корнєєв В.В., Крамаренко Г.О., Крупка М.І., Кузьмін О.Є., Лігоненко Л.О., Мороз А.М., Омелянович Л.О., Орлов О.О., Осецький В.Л., Пересада А.А., Реверчук С.К., Слав'юк Р.А., Смовженко Т.С., Стубайло Т.С., Черваньов Д.М., Чумаченко М. та інші вчені-економісти.

Ураховуючи зазначене вище, в умовах постійних змін та кризових ситуацій виникає необхідність удосконалення методичних засад активізації взаємодії банківського і реального секторів економіки України.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження діагностика проблем, розробка методичних основ та практичних рекомендацій щодо активізації взаємодії банківського і реального секторів економіки України.

Відповідно до поставленої мети, завданнями дослідження є:

- визначити місце та взаємодію банківського і реального секторів економіки ;
- ознайомитись з чинників взаємодії банківського і реального секторів економіки;
- провести аналіз сучасного стану діяльності банківських установ України щодо формування кредитних ресурсів;
- реального сектору економіки України;
- проаналізувати сучасний стан банківської системи України ;
- провести аналіз взаємодії банківського і реального секторів економіки України;
- розглянути напрями реалізації дистанційного обслуговування банками для суб'єктів реального сектору економіки України;
- надати рекомендації щодо взаємодії банківського і реального секторів економіки.

Об'єктом дослідження є процеси взаємодії банківського і реального секторів економіки.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних положень щодо взаємодії банківського і реального секторів економіки.

Вихідними даними для визначення напрямків активізації взаємодії банківського і реального секторів економіки України є ідентифікації чинників взаємовпливу банківського і реального секторів економіки на основі проведення наукового узагальнення, аналізу, синтезу та математичного моделювання; діагностика проблем сучасного стану взаємовідносин між банками та підприємствами реального сектору з урахуванням історико-логічних підходів дослідження; розробка методики впровадження та

використання продуктів дистанційного обслуговування банками підприємств реального сектору економіки.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти з питань регулювання відносин банків з клієнтами; Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку; Міжнародні стандарти фінансової звітності; офіційні статистичні матеріали Національного банку України, Асоціації українських банків України та окремих банківських установ; монографічні дослідження й наукові публікації з питань управління банками та реальним сектором економіки.

Основним науковим результатом дослідження є розробка і обґрунтування нових теоретичних і методичних положень, в комплексі тих, що визначають проблеми та обґрунтування інструментів активізації взаємодії банківського і реального секторів економіки України.

Використання результатів роботи направлено на впровадження та використання продуктів дистанційного обслуговування банками підприємств реального сектору економіки

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і вирішенні завдань, які полягають у визначенні теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо взаємодії банківського та реального секторів економіки.

За результатами виконаної кваліфікаційної роботи зроблено такі висновки:

1. Доведено, що двосторонній зв'язок між розвитком фінансового сектору та економічним зростанням: фінансовий сектор сприяє економічному розвитку, а економічне зростання спричиняє подальший розвиток економіки

2. З точки зору взаємодії банківського і реального секторів економіки найбільш важливим є поділ чинників на ендогенні та екзогенні. Екзогенні чинники нами запропоновано поділяти на чинники макро- та мезосередовища.

3. Проаналізовано динаміки індикаторів економічного розвитку України упродовж 2015–2018 рр. підтвердив наявність проблем в українській економіці, які формували внутрішні та зовнішні дисбаланси: щороку хоча б один-два із показників сигналізували про їх наявність. Ситуацію, яку можна назвати «надмірний дисбаланс» зафіксовано в 2015 р. коли три перевищили порогові значення. Отже, як свідчать дані проведених розрахунків, окремі роки характеризувалися значними дисбалансами економічного розвитку України, однак в 2016 році позитивна динаміка показників відновлюється. Проте не дивлячись на такі позитивні зрушення, вважати ці позитивні зміни сталою тенденцією ще зарано.

4. Оцінено діяльність банківської системи України. Зазначено, що головною причиною збиткової роботи банків 2015-2017 рр. став кредитний ризик. Більшість показників діяльності банків покращуються – рівень концентрації кредитів знижується, зменшується частка валютного кредитування, з 2018 року відновлюється позитивний фінансовий результат й

необхідний рівень рентабельності. Водночас рівень проблемної заборгованості залишається високим (більше 50%), що ускладняє виконання банками своїх функцій, зокрема – сприяння розвитку реального сектору економіки України. Однак позитивна динаміка більшості показників свідчить про створення передумов виконання банками своїх функцій (за умови відсутності негативного впливу серйозних зовнішніх шоків).

За результатами проведеного моделювання та тестування за методом Грейнджера встановлено, що на сучасному етапі розвитку банківська система України не забезпечує розвиток економіки, навпаки – стан банківської системи залежить від економічного зростання/спаду.

7. Надані пропозиції щодо реалізації FinTech як ефективного інструменту взаємодії банківського та реального секторів економіки за наступними напрямками:

по-перше, відкритий банкінг (Open Banking) – це механізм, який дає можливість клієнтам банку відкривати свої банківські дані зовнішнім сервісам, наприклад, платіжним платформам або платформам онлайн-кредитування. Переваги, які дає Open Banking банківському сектору: впровадження нових технологій, у банківській сфері відбувається поступовий перехід до цифрового банкінгу; банк отримує нові можливості, завдяки яким можна пропонувати нові продукти і сервіси, що задовольняють клієнтський попит, який змінився; більш активне використання Big data – це стало частиною бізнесу і ухвалених бізнес-рішень; розширення можливості використання соціальних медіа як одного з основних каналів комунікації;

по-друге, банк-рітейлер, що дозволить створити нові сервіси та розширити перелік послуг для клієнтів; запустити нову програму лояльності для клієнтів; забезпечити нові джерела прибутку для рітейлера. Банки для себе бачать вигоду в тому, що рітейлери мають у своєму розпорядженні велику клієнтську базу. Це дозволяє для банку створити нові джерела доходу і розширити перелік клієнтів банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Руденко М.В. Теоретичні аспекти взаємодії фінансового і реального секторів економіки / М.В. Руденко // Режим доступу до ресурсу: <http://visnuk.ubsnbu.edu.ua/article/viewFile/114491/109172>
2. Furkani H., Mylyany R. Islamic Banking and Economic Growth: Empirical Evidence from Malaysia // Journal of Economic Cooperation and Development. – 2009. – No. 30 (2). – P. 59–74.
3. Levine R. Financial development and economic growth: views and agenda // Journal of Economic Literature. – 1997. – Vol. 35. – P. 688–726.
4. Thiel M. Finance and economic growth – a review of theory and the available evidence // Economic Papers. – 2001. – No. 158. – 61 p. [Электронный ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/pages/publication_884_en.pdf.
5. Wachtel P. 2001. Growth and finance – what do we know and how do we know it? // International Finance. – 2001. – Vol. 4. – Iss. 3. – P. 335–362.
6. Masih R., Masih A. Macroeconomic activity dynamics and Granger causality: New evidence from a small developing economy based on a vector error correction modelling analysis // Economic Modelling. – 1996. – Vol. 13. – Iss. 3. – P. 407–426.
7. Robinson J. The Generalization of the General Theory in the Rate of Interest and Other Essays. – London : Macmillan, 1952. – 200 p.
8. Odedokun M.O. Supply Leading and Demand Following Relationship between Economic activity and Development Banking in Developing Countries: An Empirical Analysis // Singapore Economic Review. – 1992. – Vol. 37. – P. 46–58.
9. Luintel K.B., Khan M.A. Quantitative Reassessment of the FinanceGrowth Nexus: Evidence from a Multivariate VAR // Journal of Developing Economics. – 1999. – Vol. 60. – P. 381–405.

10. Гальчинський А.С., Геєць В.М. та ін. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки). Шляхом Європейської інтеграції / Національний інститут стратегічних досліджень, Інститут економічного прогнозування НАН України, Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України : моногр. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

11. Геєць В.М. Економіка України 2016 року // Бизнес. – 2016. – № 11. – С. 20–21.

12. Зверяков М.И. Уроки рыночной трансформации в Украине // Экономика Украины. – 2016. – № 8. – С. 12–26.

13. Levine R., Zervos S. Stock Markets, Banks, and Economic Growth // The American Economic Review. –1998. – Vol. 88. – No. 3. – P. 537–558.

14. Зверяков М.І., Жердецька Л.В. Банківський та реальний сектори економіки України: оцінка взаємозв'язків і детермінант розвитку/ М.І.Зверяков, Л.В.Жердецька/ /Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6958/1/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%20%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf>

15. Koivu T. Do efficient banking sectors accelerate economic growth in transition countries? // BOFIT Discussion Papers. – 2002. – No. 14. – 28 p.

16. Liang HshinYu, Reichert A. The relationship between economic growth and banking sector development // Banks and Bank Systems. – 2006. – Vol. 1. – Iss. 2. – P. 19–35.

17. Rousseau P.L., Wachtel P. What is happening to the impact of financial deepening on economic growth? // Discussion paper DP2005/10. – 2008. – January

21 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://pages.stern.nyu.edu/~pwachtel/images/RW_EI_Jan2008.pdf.

18.Сергеева О. С. Структуризація чинників, що впливають на динамічність грошових потоків банку / О. С. Сергеева // Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_7%285%29__21

19. Worrell Delisle Quantitative assessment of the Financial Sector: an integrated approach. — IMF Working Paper WP/04/153.

20. Криклій О. А. Фінансовий менеджмент банку : навчальний посібник / І. В. Сало, О. А. Криклій. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. — 314 с.

21. Гайдунько Д. В. Маркетинговый анализ клиентской базы банка : дис. канд. эк. наук : 08.00.10 / Гайдунько Дмитрий Владимирович — Москва, 2002. — 157 с.

22. Федірко В. Визначення критеріїв сегментації клієнтів банку: проблеми та перспективи / В. Федірко // Науковий вісник ВНУ ім. Лесі Українки. — 2009. — № 7. — С. 32—37

23. Климушка Т. Підходи до сегментації корпоративних клієнтів банків / Т. Климушка //Банківська справа. — 2007. — № 2. — С.37—44.

24. Баланчук Д. В. Сегментування корпоративних клієнтів банку / Д. В. Баланчук //Формування ринкових відносин в Україні. — 2011. — № 5. — С. 141—144.

25. Гайдунько Д.В. Методика анализа клиентской базы банка / Д.В. Гайдунько // Банковские услуги. — 2001. — № 11. — С. 13- 25.

26. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика: монографія / за ред. проф. Коваленко В.В. — Одеса: Атлант, 2013. — 514 с.

27. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] / Закон України від 07.12.2000 № 2121 / Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

28. Про Національний банк України [Електронний ресурс] / Закон України від 20.05.1999 № 679 / Режим доступу до ресурсу: zakon.rada.gov.ua/go/679—14.

29. MIP Scoreboard. [Electronic resource]. – Available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/macroeconomic_imbalance_procedure/mip_scoreboard/index_en.htm

30. Scoreboard for the Surveillance of Macroeconomic Imbalances [Electronic resource. Occasional Papers № 92. European Commission, 2012, p. 28. – Available at: ec.europa.eu/economy_finance/publications

31. Методологічний коментар до статистики зовнішнього сектору України (відповідно до 6-го видання “Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції”) // <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19138166>

32. Міщенко В.І. Банківські операції: Підручник /В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська, О.Г. Коренєва. — 2-е вид., переробл. і доп. — К. : Знання, 2007. — С. 177 — 205.

33. [Глосарій банківської термінології](https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123583&cat_id=123320) // https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123583&cat_id=123320
Методологічні пояснення Євростату // <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tipsex20>

34. Методологічні пояснення Державної служби статистики України // <http://www.ukrstat.gov.ua>

35. Офіційна сторінка Міністерства Фінансів України // <https://www.minfin.gov.ua/news/borg/derzhavnyi-borh-ta-harantovanyi-derzhavoiu-borh>

36. Офіційна сторінка ОЕСР // <https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm>

37. Статистика зовнішнього сектору // https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65613&cat_id=44446

38. Статистичні дані Світового банку //

<https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/UKR/StartYear/2008/EndYear/2017/Indicator/NDX-XPRT-MKT-PNRTTN>

39. Основні показники діяльності банків України // https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

40. Статистика індикаторів фінансової стійкості// https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575

41. Макроекономічні показники. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=23487024&cat_id=57896

42. Hshin-Yu Liang, Reichert A. The relationship between economic growth and banking sector development/ Hshin-Yu Liang, A. Reichert // Banks and Bank Systems. – Volume 1, Issue. – 2006 – pp. 19-35.

43. Barro Robert J. Determinants of economic growth: a cross-country empirical study / Robert J. Barro // NBER working paper series. National bureau of economic research. – August 1996. – 118 p.

44. Dewan E, Hussein S. Determinants of Economic Growth / E. Dewan, S. Hussein // Working Paper 01/04. – May 2001. – Economics Department Reserve Bank of Fiji. – 52 p.

45. Dritsakis N., Varelas E., Adamopoulos A. The main determinants of economic growth: an empirical investigation with Granger causality analysis for Greece / N. Dritsakis, E. Varelas, A. Adamopoulos – Sep 19, 2016. – 22 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/46542595_The_Main_Determinants_of_Economic_Growth_An_Empirical_Investigation_with_Granger_Causality_Analysis_for_Greece

46. Нескородєв С. Глибинні причини валютних криз у національній економіці в контексті теорії циклів М.І.Туган-Барановського / С. Нескородєв // Вісник Національного банку України. – травень 2015. – С. 57 -63.

47. Жердецька Л.В. Системний банківський ризик: причини та напрями регулювання [Монографія] / Л. В. Жердецька. – Одеса: Видавництво «Атлант»,

2017. – 353 с.

48. Роль банків у забезпеченні сталого розвитку реального сектору економіки України / За заг. ред. В.В. Коваленко: [Монографія]. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 244 с.

49. Дзюблюк О. Розвиток банківської системи в умовах інтеграції економіки України у світове господарство і лібералізації міжнародного руху капіталу / Олександр Дзюблюк, Любов Прийдун // Світ фінансів. – 2008. - № 2. – С.8-20.

50. Аврамчук Л. А. Інноваційні підходи до залучення депозитів банками як основного джерела фінансування [Текст] / Л. А. Аврамчук, І. С. Сьомкіна // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – Вип. 181(2). – С. 10-14

51. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / Б. П. Адамик. – [2-ге видання, доп. і переробл.]. – К.: Кондор, 2011. – 416 с.

52. Шемякіна Н. В. Інституціональні передумови удосконалення фінансової системи забезпечення інноваційного розвитку України / Н. В. Шемякіна, А.А. Пономаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cg>

53. Чесбро Г. Открытые инновации. Создание прибыльных технологий [Текст] / Г. Чесбро ; пер. с англ. В. Н. Егорова. – М. : Поколение, 2007. – 336 с.

54. Рудан В. Я. Особливості формування депозитної бази вітчизняних банків та її вплив на ліквідність банківської системи [Текст] / В. Рудан // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2011. – № 16. – С. 218–228.

55. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України: монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 530 с.

56. Науменкова С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури: монографія [Текст] / С. В.

- Науменкова, С.В. Міщенко. – К.: Університет банківської справи, Центр наукових досліджень Національного банку України. – 2009. – 384 с.
57. Bloomberg. Republican Platform Under Trump Backs Glass-Steagall's Return. URL: <https://www.bloomberg.com/politics/articles/2016-07-18/republican-platform-under-trump-backs-glasssteagall-s-return> (дата звернення 14.08.2018).
58. Шкляр А.І. Класичний банкінг: напрями трансформації в умовах технологічної революції. Український соціум. 2018. № 1 (64). С. 49-58.
59. Тарасюк М.В., Кощєєв О.О. Інновації в глобальній цифровій сфері: оцінка трансформацій. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2017. Вип. 131. С. 94-110.
60. Фінтех в Україні: тенденції, огляд ринку та каталог URL: http://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf. (дата звернення 13.08.2018).
61. FinTech в Україні: чому потрібно розвивати ринок фінансових технологій? URL: <https://evris.law/uk/stattja-fintech-v-ukraini-chomu-potribno-rozvivati-rinok-finansovih-tehnologij/>. (дата звернення 10.08.2018).
62. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. Програма, затверджена Постановою Правління НБУ від 18.06.2015 № 391 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>. (дата звернення 10.08.2018).
63. Розвиток FinTech в Україні: новий проєкт від Нацбанку URL: <https://tehnot.com/ua/razvitie-fintech-v-ukraine-novuj-proekt-ot-natsbanka/> (дата звернення 09.08.2018).
64. Усоскин В.М., Белоусова В.Ю., Козырь И.О. Финансовое посредничество в условиях развития новых технологий. *Деньги и кредит*. 2017. № 5. С. 14-21.
65. Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: монографія / За ред. В. В. Коваленко. Одеса: ОНЕУ. 2017. – 304 с.
66. Broaddus A. Financial innovation in the United States — background, current status and prospects. *Economic review*. 1985. January / February. P. 1-22.
67. Merton R.C. A Functional Perspective of Financial Intermediation. *Financial Management*. 1995. Vol. 24, № 2. P.23-41.

68. Miller M.H. Financial Innovation : The Last Twenty Years and the Next. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*. 1986. Vol. 21, Issue 4. P. 459-471.
69. Tufano P. Financial Innovation and First Mover Advantages. *Journal of Financial Economics*. 1989. Vol. 25. P. 213-240.
70. Волосович С.В. Віртуальна валюта: глобалізаційні виклики і перспективи розвитку. *Економіка України*. 2016. №4. С. 68-78.
71. Диба М.І., Осадчий Є.С. Фінансові інноваційні інструменти у банківській системі. *Стратегія економічного розвитку України*. 2018. № 42. С. 99-109.
72. Жердецька Л.В., Городинський Д.І. Розвиток банківських технологій: загрози та можливості для банків. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 583-588.
73. Міщенко В. І., Міщенко С.В. Маркетинг цифрових інновацій на ринку банківських послуг. *Фінансовий простір*. 2018. № 1 (29). С. 75–79.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1.

Динаміка показників, що характеризують розвиток та дисбаланси економіки України в 2011-20188 рр.

(складено за даними [6-12])

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Рівень інфляції, % річних	104,6	99,8	100,5	124,9	143,3	112,4	113,7	109,8
ВВП, млн. долл	x	x	183310	131805	90615	93270	112154	118 593
ВВП, млн. грн	x	x	1410609	1365123	1430290	2034430	2445587	3083409
Сальдо поточного рахунка	x	x	-16 518	-4 596	1 616	-1 340	-2 442	-4 510
Чиста інвестиційна позиція	x	x	- 66 905	- 49 990	- 32 732	- 27 106	- 25 629	- 21 582
Реальний ефективний обмінний курс	x	x	0,7%	-40,7%	1,5%	-4,8%	-2,8%	18,3%
Ринкова частка експорту країни	7,02	7,14	7,16	7,18	7,19	7,58	7,45	7,45
Номінальна ЗП	2633	3377	3619	4012	5230	6475	8777	10573
Реальний індекс цін житлової нерухомості	x	x	x	x	x	102,1	104,4	105,1
Кредит приватному сектору	x	x	910 782	1 020 667	981 627	998 682	1 016 657	1 073 131
Борг приватного сектора	100 362	107 292	112 157	92 413	81 709	76 029	76 565	74 579
Сукупний борг сектора загального державного управління	25 874	27 333	29 922	32 884	35 959	36 495	38 886	40128
Рівень безробіття	8,6	8,1	7,7	9,7	9,5	9,7	9,9	9,1
Сукупні зобов'язання банківського сектора				1126664	1 150 672	1 132 515	1 172 723	1 204 743
Валовий зовнішній борг	126 236	134 625	142 079	125 297	117 668	112 524	115 451	114 707